

de frembringes, tage Brødet ud af Munden paa utallige Arbejdere og gøre dem brødløse? Vilde det have været underligt, om de sagde: Vi ville ikke have disse Maskiner, vi ville ikke se dem, de tage Brødet fra os og vore Familier, vi ville ikke taale dem? Vilde det være underligt, om Arbejderne gik til Lovgivningsmagten og forlangte Skat paa disse Maskiner. Men det gøre Arbejderne ikke. Vi have ikke set saadanne Fordringer fra de organiserede Arbejdere herjemme om at lægge Skat paa Maskiner til Fordel for Arbejderne. Nej, de organiserede, de bevidste Arbejdere se meget godt, at jo mere Storindustrien og Maskinerne gaa frem, desto mere berige de Samsundet, at Nationalvelstanden og Produktiviteten vokser for hver Dag, der gaar, men de se tillige, at det, der er i Vejen, er kun dette, at Fordelingen af Arbejdets Udbytte er uretfærdig, at Udbyttet flyder i de enkeltes Lommer, som ere i Stand til at sætte sig i Besiddelse af disse Produktionsmidler, der forøge Udbyttet. Derfor er det, at de bestandig raabe paa den samsundmæssige Produktion og forlange, at det er den, vi skulle komme til. Jeg maa maasse i Forbindelse dermed til det arede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling), naar han fandt en saa besynderlig Mod sætning mellem den Kamp, der rejses mod Stores, og det Forsvar, der nu bliver rejst for Forbrugsforeningerne, gøre den Bemærkning, at naar jeg for mit Vedkommende har været med til paa mit Partis Vegne at tale mod Stores, den Gang denne Sag kom op, har jeg ikke talt imod den Tanke, der ligger til Grund for Andels- og Sammenlutningsystemet, jeg har aldrig underkendt dens Betydning og økonomiske Værdi for Befolkningen i Almindelighed, men jeg kæmpebe mod det uretfærdige i, at Storkapitalisterne ogsaa skulde bemægtige sig Fordelen ved denne Sammenlutning; thi det var Formaalet for Stores, at Storkapitalisterne skulde tjene ved og høste Udbyttet af den Tanke, som Befolkningen selv har udviklet paa andre Steder i Verden, og som skulde oversføres hertil. Det have vi talt imod, og ikke mod selve den Fordel, der kan ligge i Associationen. Nej, det, hvorpaa det kommer an, er, som det er udtalt gentagende, at bringe Fordelen ved Produktionen omkring til hele Befolkningen, og det kan kun ske ved at højne den almindelige Befolknings Købeevne, men det sker ikke ved at sætte Stranker for Produktionen og trække smaa Grænser ved fordyres kun Produktionen. Det, hvorpaa det kommer an, er at lette Omkostning-

erne ved Produktionen saa meget som muligt, saa at den kan blive saa fordelagtig som muligt, og saa lade Fordelene tilflyde dem, som arbejde ved det produktive Arbejde her i Landet. Hvis man ser paa de mindre næringsdrivendes Stilling og tror, at det under det nuværende System vil være til nogen væsentlig Fordel for dem, at der kom saadanne Indskrænkninger, som kunde forøge deres Virksomhed og derved mulig være Indtægt, er man da saa korthynet at mene, at det i Grunden i væsentlig Grad vil komme de næringsdrivende til gode? Nej, saa længe vi have det nuværende System, vil det ikke ske. Enhver ved, at den næringsdrivendes Stilling er den, at saa snart hans Forretning gaar godt, kommer først ved den næste Flyttedag Husejeren og lægger straks paa Lejen, idet han siger, at den næringsdrivende kan betale noget mere i Leje. Men hvad betyder det? Det betyder større Afgift til Prioritetshaveren, til Kapitalisten. Og den næste, der melder sig, hvis Forretningen gaar godt, er Rodemeesteren, som skal have Skat til Kommunen, denne forlanger nu større Skat af hans Næringsdrift. Saaledes vil den næringsdrivende under det nuværende System komme til at afgive den Fordel, der kunde tilflyde ham, til dem, der sidde og leve af deres Renter, og til offentlige Foranstaltninger, som man paastaar skulle være til Bedste for alle. Men man burde se saaledes paa det, at man skulde lette Byrden for den almindelige Del af Befolkningen. Naar jeg siger, at Rodemeesteren kommer og fordrer sin Afgift, er det ganske naturligt, men det kommer an paa, hvorledes denne Afgift lægges paa de forskellige, paa dem, der have Evne til at betale, og dem, der ikke have det. Bestatningen er jo nu, som det flere Gange er omtalt her, i høj Grad uretfærdig. At det offentlige skal have Skat til de Formaal, der vedkomme Samsundet, er naturligt; men det kan tænkes, at den lægges saaledes, at den kunde højne Købeevnen hos Befolkningen, naar Samsundet overtog Byrder, som nu hvile uforholdsmæssigt tungt paa den fattige Del af Befolkningen — og som saadanne skal jeg nævne: Sygepleje, Alderdomsforførgelse, Opdragelse og Skolevæsen. Hvad er der til Hinder for, at Udgifter til disse Ting, hvilke Udgifter er de enkelte Borgere i høj Grad til Besvær, lagdes over paa hele Samsundet; det er jo i Grunden alle Samsundsfager. Det vilde lette Byrden at borttage Udgifterne dertil, og det vilde højne Købeevnen hos den almindelige Befolkning til at kunne forbruge mere af andre Ting, end den nu er i Stand til.